

معمای همجواری در شبکه های مجازی همکاری دانشی: درک پویاییهای همجواری

شعبان الهی^۱، پریسا ریاحی^{۲*}

تهران، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده اقتصاد و مدیریت، گروه مدیریت فناوری اطلاعات (Elahi@modares.ac.ir)
تهران، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده اقتصاد و مدیریت، گروه مدیریت فناوری اطلاعات (Parisa.Riahi@gmail.com)

چکیده

نوآوری حاصل فرآیند تعاملی تولید، انتشار و کاربرد دانش است. از اینرو رویکردهای مدیریت دانش و فناوری همگی بر شبکه‌سازی تأکید داشته و شبکه‌های همکاری مجازی بین‌المللی بسیار مورد توجه هستند. ولی آنچه در جغرافیای اقتصادی همیشه تأکید میشود، لزوم همجواری بنگاهها و تأمینکنندگان دانش در مکانی نزدیک به هم است. لذا شبکه های مجازی همکاری دانشی با "معمای همجواری" مواجه هستند. برای بهره‌گیری بهینه از فرصتهای یادگیری که این شبکهها در اختیار میگذارند، پاسخگویی به این معما ضروری است. این پاسخ چه در سطح بنگاه و چه در سطح ملی، بر تصمیمات مدیران و سیاستگذاران در تدوین استراتژیهای ظرفیت‌سازی نوآوری تأثیرگذار است. این مقاله بر عدم کفایت همجواری جغرافیایی برای یادگیری تعاملی و لزوم وجود انواع پنجگانه همجواری جغرافیایی، شناختی، سازمانی، نهادی و اجتماعی تأکید میکند. شبکه‌های همکاری دانشی فیزیکی و مجازی مکمل بوده و در کنار هم، ضمن فراهم‌آوری همجواریهای پنجگانه و ارتقاء ظرفیت جذب و نوآوری، از مضرات نزدیکی بیش از حد جلوگیری میکنند.

واژه‌های کلیدی: شبکه همکاری دانشی، اجتماع مجازی، همجواری، یادگیری تعاملی، ظرفیت نوآوری

۱- مقدمه

فناوری اطلاعات و ارتباطات تسهیلات بینظیری برای ارتقاء نوآوری از طریق یادگیری جمعی فراهم نموده است. شبکه‌های الکترونیکی، امکان تعامل گسترده دانشمندان، متخصصان و مهندسين شرکتها را فراتر از محل اقامت و کسب و کار آنها فراهم میکنند. مطالعات رو به افزایش در خصوص شبکه‌ها تحت عناوین مختلف نظیر شبکه همکاری دانشی، شبکه نوآوری، شبکه یادگیری، اجتماع مجازی و ... نشان‌دهنده افزایش توجه به این پدیده است. بسیاری از مطالعات به ستایش این

۱ - استادیار، گروه مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه تربیت مدرس

۲- نویسنده مسئول: دانشجوی دوره دکتری سیاستگذاری علم و فناوری، دانشگاه تربیت مدرس